

N:o 1376

Valtiovarainministeriön päätös**luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1997

Valtiovarainministeriö on luottolaitostoiminnasta annetun lain 31 §:n, sellaisena kuin se on laissa (1340/1997), ja sijoituspalveluyrityksestä annetun lain 21 §:n, sellaisena kuin se on laissa (1347/1997), nojalla päättänyt:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen sekä niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen (jäljempänä kirjanpitovelvollinen) tilinpäätös sekä luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön konsernitilinpäätös laaditaan tämän päätöksen mukaisesti.

2 §

Tarkempien määräysten antaminen ja poikkeusten myöntäminen

Rahoitustarkastus antaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 31 §:n 2 momentin nojalla tarkempia määräyksiä tässä päätöksessä tarkoitettujen tietojen esittämisestä.

Rahoitustarkastus voi kirjanpitovelvollisen hakemuksesta myöntää luottolaitostoiminnasta annetun lain 31 §:n 4 momentin mu-

kaisesti luvan poiketa tästä päätöksestä, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

2 luku

Tuloslaskelma ja tase

3 §

Tuloslaskelma

Luottolaitoksen ja muun pääasiallisena toimintanaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahoituslaitoksen tuloslaskelma laaditaan seuraavan kaavan mukaan:

1. Korkotuotot
2. Leasingtoiminnan nettotuotot
3. Korkokulut
4. RAHOITUSKATE
5. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
  - (a) Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä

- (b) Omistusyhteisyryksistä
- (c) Muista yrityksistä
- 6. Palkkiotuotot
- 7. Palkkiokulut
- 8. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
  - (a) Arvopaperikaupan nettotuotot
  - (b) Valuuttatoiminnan nettotuotot
- 9. Liiketoiminnan muut tuotot
- 10. Hallintokulut
  - (a) Henkilöstökulut
    - (aa) Palkat ja palkkiot
    - (ab) Henkilösivukulut
      - (aba) Eläkekulut
      - (abb) Muut henkilösivukulut
  - (b) Muut hallintokulut
- 11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12. Liiketoiminnan muut kulut
- 13. Luotto- ja takaustappiot
- 14. Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset
- 15. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
- 16. Satunnaiset erät
  - (a) Satunnaiset tuotot
  - (b) Satunnaiset kulut
- 17. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
- 18. Tilinpäätössiirrot
- 19. Tuloverot
- 20. Muut välittömät verot
- 21. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Sijoituspalveluyrityksen ja rahoituslaitoksen, joka harjoittaa pääasiallisena toimintanaan arvopaperikauppaa omaan lukuun ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua toimintaa, tuloslaskelma laaditaan seuraavan kaavan mukaan:

- 1. Palkkiotuotot
- 2. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
  - (a) Arvopaperikaupan tulos
  - (b) Valuuttatoiminnan tulos
- 3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
  - (a) Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä
  - (b) Omistusyhteisyryksistä
  - (c) Muista yrityksistä
- 4. Korkotuotot
- 5. Liiketoiminnan muut tuotot
- 6. SIOITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT
- 7. Palkkiokulut

- 8. Korkokulut
- 9. Hallintokulut
  - (a) Henkilöstökulut
    - (aa) Palkat ja palkkiot
    - (ab) Henkilösivukulut
      - (aba) Eläkekulut
      - (abb) Muut henkilösivukulut
  - (b) Muut hallintokulut
- 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 11. Liiketoiminnan muut kulut
- 12. Luotto- ja takaustappiot
- 13. Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalennukset
- 14. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
- 15. Satunnaiset erät
  - (a) Satunnaiset tuotot
  - (b) Satunnaiset kulut
- 16. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
- 17. Tilinpäätössiirrot
- 18. Tuloverot
- 19. Muut välittömät verot
- 20. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Tuloveroista saadaan eritellä satunnaisista eristä johtuvat verot ja merkitä ne satunnais-ten kulujen jälkeiseksi eräksi. Tällöin 1 momentin kohdan 17 ja 2 momentin kohdan 16 nimikkeenä on "VOITTO "TAPPIO" SATUNNAISTEN ERIEN JÄLKEEN". Tässä momentissa tarkoitettu erittely on tehtävä, jos satunnaisten tuottojen ja kulujen erotus on merkittävä.

4 §

Taseen kaava

Luottolaitoksen ja muun pääasiallisena toimintanaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahoituslaitoksen tase on laadittava seuraavan kaavan mukaisesti:

V a s t a a v a a

- 1. Käteiset varat
- 2. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset
- 3. Saamiset luottolaitoksilta
  - (a) Vaadittaessa maksettavat
  - (b) Muut
- 4. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 5. Leasingkohteet

6. Saamistodistukset
  - (a) Julkisyhteisöiltä
  - (b) Muilta
7. Osakkeet ja osuudet
8. Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä
9. Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä
10. Aineettomat hyödykkeet
11. Aineelliset hyödykkeet
  - (a) Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet
  - (b) Muut aineelliset hyödykkeet
12. Osakeantisaamiset/Sijoitusosuusantisaamiset/Kantarahastoantisaamiset
13. Omat osakkeet ja osuudet
14. Muut varat
15. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

V a s t a t t a v a a

A VIERAS PÄÄOMA

1. Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille
  - (a) Keskuspankeille
  - (b) Luottolaitoksille
    - (ba) Vaadittaessa maksettavat
    - (bb) Muut
2. Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
  - (a) Talletukset
    - (aa) Vaadittaessa maksettavat
    - (ab) Muut
  - (b) Muut velat
3. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
  - (a) Joukkovelkakirjalainat
  - (b) Muut
4. Muut velat
5. Siirtovelat ja saadut ennakot
6. Pakolliset varaukset
  - (a) Eläkevaraukset
  - (b) Verovaraukset
  - (c) Muut pakolliset varaukset
7. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

8. Poistoero
9. Vapaaehtoiset varaukset

C OMA PÄÄOMA

10. Osakepääoma/Osuuspääoma/Peruspääoma
11. Sijoitusosuuspääoma/Kantarahasto/Lisäpääoma
12. Ylikurssirahasto
13. Arvonkorotusrahasto
14. Muut sidotut rahastot

- (a) Vararahasto
- (b) Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot
- (c) Muut rahastot
15. Pääomalainat
16. Vapaat rahastot
  - (a) Omien osakkeiden tai osuuksien rahasto
  - (b) Muut rahastot
17. Edellisten tilikausien voitto (tappio)
18. Tilikauden voitto (tappio)

T a s e e n u l k o p u o l i s e t s i t o u m u k s e t

1. Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset
  - (a) Takaukset ja pantit
  - (b) Muut
2. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset
  - (a) Arvopapereiden takaisinostositoumukset
  - (b) Muut

Sijoituspalveluyrityksen ja rahoituslaitoksen, joka harjoittaa pääasiallisena toimintanaan arvopaperikauppaa omaan lukuun ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua toimintaa, tase on laadittava seuraavan kaavan mukaisesti:

V a s t a a v a a

1. Käteiset varat
2. Saamiset luottolaitoksilta
3. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
4. Saamistodistukset
  - (a) Julkisyhteisöiltä
  - (b) Muilta
5. Osakkeet ja osuudet
6. Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä
7. Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä
8. Aineettomat hyödykkeet
9. Aineelliset hyödykkeet
  - (a) Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet
  - (b) Muut aineelliset hyödykkeet
10. Osakeantisaamiset/Sijoitusosuusantisaamiset/Kantarahastoantisaamiset
11. Omat osakkeet ja osuudet
12. Muut varat
13. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

V a s t a t t a v a a

A VIERAS PÄÄOMA

1. Velat luottolaitoksille
2. Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
3. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
  - (a) Joukkovelkakirjalainat
  - (b) Muut
4. Muut velat
5. Siirtovelat ja saadut ennakot
6. Pakolliset varaukset
  - (a) Eläkevaraukset
  - (b) Verovaraukset
  - (c) Muut varaukset
7. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

8. Poistoero
9. Vapaaehtoiset varaukset

C OMA PÄÄOMA

10. Osakepääoma
11. Ylikurssirahasto
12. Arvonkorotusrahasto
13. Muut sidotut rahastot
  - (a) Vararahasto
  - (b) Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot
  - (c) Muut rahastot
14. Pääomalainat
15. Vapaat rahastot
  - (a) Omien osakkeiden rahasto
  - (b) Muut rahastot
16. Edellisten tilikausien voitto (tappio)
17. Tilikauden voitto (tappio)

T a s e e n u l k o p u o l i s e t
s i t o u m u k s e t

1. Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset
  - (a) Takaukset ja pantit
  - (b) Muut
2. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset
  - (a) Arvopapereiden takaisinostositoumukset
  - (b) Muut

Omat osakkeet saadaan merkitä taseeseen, jos ne ovat arvopaperimarkkinalain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteena ja hankintamenoa vastaava määrä merkitään taseeseen jakokelvottomaksi eräksi vapaaseen omaan pääomaan.

Vaadittaessa maksettavina saamisina ja velkoina pidetään saamisista ja velkoja, jotka on maksettava viimeistään vuorokauden kuluessa irtisanomisesta.

5 §

Esittämistavan jatkuvuus

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei saa muuttaa, jollei siihen ole erityistä syytä.

6 §

Poikkeaminen tuloslaskelman ja taseen kaavasta

Tuloslaskelma ja tase saadaan laatia 3 ja 4 §:stä poiketen jäljempänä 7—9 §:ssä säädettyin edellytyksin, jos poikkeaminen on tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kirjanpitovelvollisen taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksesta.

7 §

Yksityiskohtaisempi esittäminen

Tuloslaskelma ja tase on laadittava 3 ja 4 §:ssä säädettyjä kaavoja yksityiskohtaisempina, jos se on tarpeen tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikuttaneiden tekijöiden tai tase-erien selventämiseksi.

8 §

Erien yhdisteleminen

Tuloslaskelmassa on ilmoitettava tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Milloin kirjanpitovelvollisella on saaminen siltä, jolle hän itse on velkaa, on saaminen ja velka ilmoitettava taseessa erikseen, jollei kirjanpitovelvollisella ole lakisääteistä oikeutta kuittamiseen ja kirjanpitovelvollinen aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen. Myös muut tase-erät on ilmoitettava niitä toisistaan vähentämättä, jollei vähentäminen ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan ehtoista annetun lain (588/1997) 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa säädetyn ehdoin tehdyt sopimukset ja niistä johtuvat tuotot ja kulut saadaan merkitä tuloslaskelmaan ja taseeseen yhdisteltyinä.

Rahoitustarkastus voi kirjanpitovelvollisen hakemuksesta antaa luvan edellä 3 ja 4 §:ssä säädettyjen tuloslaskelma- ja tasekaavan pienillä kirjaimilla merkittyjen alaerien yhdistelemiseen, jos niiden erillisellä esittämisellä on vähäinen merkitys oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kirjanpitovelvollisen tilikauden tuloksen muodostumisesta ja taloudellisesta asemasta tai jos yhdistely johtaa selkeämpään esittämistapaan.

9 §

Erien uudelleennimeäminen ja pojsjättäminen

Rahoitustarkastus voi antaa luvan käyttää 3 ja 4 §:stä poiketen niissä säädetystä tuloslaskelman ja taseen kaavojen mukaisista eristä toiminnan luonnetta paremmin vastavia nimikkeitä.

Jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta eikä edeltävältä tilikaudelta, se saadaan jättää pois tuloslaskelmasta tai taseesta. Lisäksi kirjanpitovelvollinen saa poiketa 3, 4, 26 ja 27 §:n kaavoissa käytettyjen nimikkeiden numerotunnisteista tai esittää nimikkeet ilman näitä tunnisteita.

10 §

Eräiden erien merkitseminen taseeseen

Jos kirjanpitovelvollinen on osallisena useamman yhdessä myöntämästä luotosta (syndikoitu luotto), taseeseen merkitään ainoastaan määrä, jonka kirjanpitovelvollinen on itse rahoittanut.

Varat, joita kirjanpitovelvollinen hallinnoi omissa nimissään asiakkaan lukuun, merkitään taseeseen vain, jos kirjanpitovelvollisella on omistusoikeus varoihin. Asiakkaan toimeksiannon hoitamiseksi tai asiakkaan toimeksiannon hoitamiseen liittyvänä suorituksena vastaanotettuja varoja ei merkitä kirjanpitovelvollisen varoiksi taseeseen, jos niiden antamisesta velaksi kirjanpitovelvolliselle ei ole erikseen sovittu. Kirjanpitovelvollisen varoiksi ei merkitä asiakkaan omai-

suuden myynnistä asiakkaan lukuun syntyvää myyntisaamista. Omaisuuden ostamisesta asiakkaan lukuun syntyvää ostovelkaa ja omaisuuden myymisestä asiakkaan lukuun johtuvaa velvollisuutta tilittää kauppahinta asiakkaalle, ei lueta kirjanpitovelvollisen veloiksi.

Varat, jotka kirjanpitovelvollinen on luovuttanut vakuudeksi tai sitovin takaisinos-tohdoin, samoin kuin arvopaperit, jotka kirjanpitovelvollinen on antanut lainaksi, merkitään kirjanpitovelvollisen varoiksi taseeseen luovutuksesta huolimatta. Varoja, jotka kirjanpitovelvollinen on vastaanottanut vakuudeksi tai sitovin takaisinmyyntiehdoin, samoin kuin arvopapereita, jotka kirjanpitovelvollinen on ottanut lainaksi, ei merkitä kirjanpitovelvollisen varoiksi taseeseen.

Jos kirjanpitovelvollinen myy sitovin takaisinmyyntisitoumuksin tai lainaussopimuksella hankitut arvopaperit, saatua kauppahintaa vastaava määrä merkitään kirjanpitovelvollisen velaksi taseeseen. Tällä tavoin velaksi kirjatun määrän ja sopimuksen kohteena olevien arvopapereiden tilinpäätöshetken todennäköisen hankintahinnan erotus kirjataan tilikauden tuotoksi tai kuluksi ja velan kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi noudattaen soveltuvin osin, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään.

Pitkäaikaisen lainan liikkeeseenlaskemisesta johtuvat menot saadaan aktivoida ja kirjata kuluksi lainan juoksuaikana.

3 luku

Toimintakertomus

11 §

Toimintakertomuksessa ilmoitettavat yleiset tiedot

Toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot kirjanpitovelvollisen liiketoimintojen kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista. Tällaisia tietoja ovat ainakin

- 1) tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen; sekä
- 2) arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.

Toimintakertomuksessa on annettava selostus, jos kirjanpitovelvollisesta on tullut emoyritys taikka se on ollut vastaanottavana

yrityksenä sulautumisessa tai se on jakautunut. Toimintakertomuksessa on ilmoitettava ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot.

Hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä ehdotus kirjanpitovelvollisen voittoa tai tappiota koskeviksi toimenpiteiksi.

12 §

Vakavaraisuudesta ja riskienhallinnasta toimintakertomuksessa esitettävät tiedot

Toimintakertomuksesta on käytävä ilmi luottolaitostoiminnasta annetun lain 72 §:ssä tarkoitettu vakavaraisuussuhde ja 79 a §:ssä tarkoitettu konsolidoitu vakavaraisuussuhde tilikauden päättyessä sekä neljän tilikautta lähinnä edeltävän tilikauden päättyessä. Kirjanpitovelvollisen, joka kuuluu osuuspankkilain 7 a §:ssä tarkoitettuun yhteenliittymään, on annettava vastaavat tiedot yhteenliittymän vakavaraisuussuhteesta.

Talletuspankin toimintakertomuksessa on tehtävä selko pankin osallistumisesta samaan vakuusrahastoon kuuluvien pankkien vakavaraisuuden tukemiseen vakuusrahaston kautta. Talletuspankin, joka kuuluu osuuspankkilain 7 a §:ssä tarkoitettuun yhteenliittymään, on lisäksi annettava vastaavat tiedot osallistumisesta yhteenliittymään kuuluvien pankkien vakavaraisuuden tukemiseen, mukaanlukien tiedot osuuspankkilain 84 a ja 84 b §:ssä säädetystä yhteisvastuusta.

Mikäli talletuspankki on saanut suoraan tai vakuusrahaston kautta julkista pankkitukea, sen määrästä ja keskeisistä ehdoista on tehtävä selko toimintakertomuksessa.

Toimintakertomuksessa on tehtävä selko niistä periaatteista ja menetelmistä, joita kirjanpitovelvollinen käyttää luotto- ja markkinariskien hallintaan.

13 §

Omasta pääomasta toimintakertomuksessa esitettävät tiedot

Jos kirjanpitovelvollinen on tilikauden aikana korottanut osakepääoma tai sijoitusosuuspääomaa merkintäetuoikeudesta poiketen, toimintakertomuksessa on selostettava, miten ja millä ehdoilla pääoman korottaminen toteutui sekä miten merkintäetuoikeudesta poikkeaminen vaikutti omistuksen ja

äänivallan jakautumiseen kirjanpitovelvollisessa. Jos päätökseen osakepääoman korottamisesta on tehnyt hallitus tai liikepankin hallintoneuvosto yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla, toimintakertomuksessa on lisäksi esitettävä selvitys merkintäetuoikeuden poikkeamisen syistä sekä merkintähinnasta ja perusteista, joiden mukaan merkintähinta on määritetty. Sama koskee merkintäetuoikeudesta poiketen annettuja optio-oikeuksia ja otettua vaihtovelkakirjalainaa.

Osakeyhtiömuotoisen kirjanpitovelvollisen toimintakertomuksessa on lisäksi ilmoitettava osakeyhtiölain 11 luvun 9 a §:ssä tarkoitettut tiedot kirjanpitovelvollisen hallussa olevista omista ja emoyrityksen osakkeista.

4 luku

Liitetiedot

14 §

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetietoina on esitettävä:

1) tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jakosustperiaatteet ja -menetelmät;

2) perustelu, jos tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa on muutettu, sekä muutoksen vaikutukset;

3) oikaisut, jotka on tehty edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin tuloslaskelman tai taseen erittelyn muuttamisen vuoksi;

4) selvitys, jos edellistä tilikautta koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa, sekä selostus sellaisista tilikauden tulokseen sisältyvistä tuotto- ja kulueristä, jotka olennaisesti vaikuttavat mahdollisuuteen vertailla tulosta edellisen tilikauden tulokseen tai ovat muuten olennaisia;

5) aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä;

6) sellaiset yksittäiseen tase-erään sisältyvät osat, jotka koskevat useampaa tase-erää, jos tämä tieto on olennainen; sekä

7) jos tilinpäätöksen laatimisessa on poikettu kirjanpitolaia, luottolaitostoiminnasta annetun lain tai tämän päätöksen säännöksistä taikka Rahoitustarkastuksen määräyksistä, tieto poikkeuksen syystä ja vaikutuksista

sekä, jos poikkeus perustuu Rahoitustarkastuksen antamaan lupaan, tieto siitä.

15 §

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Tuloslaskelman liitetietoina on esitettävä

1) korkotuottojen ja korkokulujen erittely tase-erittäin;

2) kokonaistuottojen jakautuminen toimialoittain ja maantieteellisten markkina-alueiden mukaan; samoin tiedot liikevoiton tai -tappion jakautumisesta toimialoittain tai maantieteellisten alueiden mukaan, jos ne kyseiseen valtioon tai alueeseen liittyvän erityisen riskin takia tai muusta syystä ovat olennaisia tietoja;

3) satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät;

4) selvitys suunnitelman mukaisisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista sekä tuloslaskelman erän "Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä" jakautuminen suunnitelman mukaisiin poistoihin ja arvonalentumisiin, jollei arvonalentumisten määrä ole merkitykseltään vähäinen;

5) selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä;

6) erittely 8 §:n 4 momentin perusteella yhdistellyistä eristä;

7) leasing-toiminnan nettotuotot eriteltyinä;

8) liiketoiminnan muut tuotot ja -kulut eriteltyinä;

9) luotto- ja takaustappiot sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalennukset eriteltyinä;

10) tilikauden aikana ostettujen ja myytyjen vaihtuviin vastaaviin luettujen arvopapereiden yhteenlasketut määrät, erikseen saamistodistusten ja osakkeiden osalta;

11) arvopaperikaupan nettotuotot eriteltyinä saamistodistusten kaupan nettotuottoon, osakkeiden ja osuuksien kaupan nettotuottoon sekä muuhun arvopaperikaupan nettotuottoon; sekä

12) tilinpäätössiirrot eriteltyinä poistoeron muutokseen, yleisen tappiovarauksen muutokseen ja muiden vapaaehtoisten varausten muutokseen.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun kirjanpitovelvollisen ei tarvitse ilmoittaa 1 momentin kohdissa 1 ja 9 tarkoitettuja tietoja.

16 §

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetietoina on esitettävä:

1) arvonorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritysmenetelmät;

2) tase-eräkohtainen tieto vaihtuviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden todennäköisten arvojen ja aktivoitujen hankintamenojen erotuksesta;

3) edellä 2 kohdassa tarkoitettut tiedot pysyviin vastaaviin kuuluvista arvopapereista;

4) erittely 8 §:n 4 momentin nojalla yhdistellyistä vastaavien eristä;

5) erittely saamistodistuksista vaadetyypeittäin;

6) saamisten maturiteettijakauma tase-erittäin;

7) tase-erien erittely koti- ja ulkomaanrahan määräisiin eriin;

8) luotonanto eriteltyinä sektoreittain ja luottoihin kohdistetut luottotappiovaraukset;

9) pysyviin vastaaviin luettujen saamistodistusten ja muiden saamisten nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä, jollei se ole merkitykseltään vähäinen.

10) saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla;

11) leasing-kohteet eriteltyinä;

12) taseen erään "Saamiset luottolaitoksilta" sisältyvien keskuspankilta olevien saamisten määrä;

13) arvopaperit omaisuuslajeittain jaoteltuna julkisesti noteerattuihin ja muihin arvopapereihin sekä osakelainauksen kohteena olevat arvopaperit, tase-erittäin; erikseen on ilmoitettava osakkeet ja osuudet luottolaitoksissa ja muissa yrityksissä tase-erittäin jaoteltuna;

14) kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet eriteltyinä maa- ja vesialueisiin, rakennuksiin sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, erikseen omassa käytössä olevien ja muiden osalta;

15) maksamatta jääneen saamisen vakuutena ollut sekä asiakkaan liiketoiminnan tervehdyttämiseksi hankittu omaisuus tase-erittäin eriteltyinä;

16) järjestämättömien ja muiden 0-korkoisten saamisten määrä;

17) kirjanpitovelvollisen hallussa olevista omista tai emoyrityksen osakkeista osakelajeittain lukumäärä, yhteenlaskettu nimellisarvo ja hankintameno;

18) taseen erä "Keskuspankkirahoitukseen oikeutetut saamistodistukset" eriteltynä valtion velkasitoumuksiin ja muihin;

19) aineettomat hyödykkeet eriteltynä perustamismenoihin, liikearvoon ja muihin pitkävaikutteisiin menoihin;

20) muut varat eriteltynä; sekä

21) siirtosaamiset ja maksetut ennakot eriteltynä korkoihin ja muihin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, on ilmoitettava taseen pysyviin vastaaviin merkityistä osakkeista ja osuuksista sekä aineellisista hyödykkeistä erikseen hankintamenosta ja arvonorotuksesta, tase-eräkohtaisesti tiedot

1) määrästä tilikauden alussa;

2) lisäyksistä ja vähennyksistä tilikauden aikana samoin kuin siirroista erien välillä,

3) kertyneistä poistoista ja arvonalentumisista tilikauden alussa;

4) vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvista kertyneistä poistoista ja arvonalentumisista tilikauden alussa;

5) tilikauden suunnitelman mukaisista poistoista; sekä

6) arvonalentumisista ja niiden palautuksista.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun kirjanpitovelvollisen ei tarvitse ilmoittaa 1 momentin kohdissa 6, 8, 12, 15, 16 ja 18 tarkoitettuja tietoja.

17 §

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetietoina on esitettävä:

1) tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä tilikauden aikana;

2) erittely 8 §:n 4 momentin nojalla yhdistellyistä vastattavien eristä;

3) erittely liikkeeseen lasketuista velkakirjoista vaadetyypeittäin;

4) erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä, jos se on tarpeen taseerien selventämiseksi;

5) velkojen maturiteettijakauma tase-erittäin;

6) tase-erien erittely koti- ja ulkomaanrahan määräisiin eriin;

7) velkojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä tase-erittäin, jollei määrä ole merkitykseltään vähäinen;

8) kirjanpitovelvollisen antamiin optio-oi-

keuksiin ja vaihtovelkakirjalainoihin perustuvan uusmerkinnän aika ja ehdot sekä niiden nojalla merkittävistä osakkeista osakelaji, lukumäärä ja yhteenlaskettu nimellisarvo sekä niiden tuottama omistus- ja ääniosuus kirjanpitovelvollisessa;

9) hallituksen voimassa olevat uusmerkintää, optio-oikeuksien antamista ja vaihtovelkakirjalainan ottamista koskevat valtuutukset;

10) erittely veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla;

11) kirjanpitovelvollisen osakepääoma jaoteltuna osakelajeittain ja osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset;

12) pääomasijoituksesta ja pääomalainasta pääasialliset lainaehdot ja lainalle maksettavaksi sovittu kuluksi kirjaamaton korko tai muu hyvitys; sekä

13) tiedot tilikauden aikana päätetyistä osakeanneista ja optio-oikeuksien ja vaihtovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskuista;

14) muut velat eriteltynä;

15) siirtovelat ja saadut ennakot eriteltynä korkoihin ja muihin; sekä

16) vapaaseen omaan pääomaan sisältyvien jakokelvottomien erien määrä.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun kirjanpitovelvollisen ei tarvitse ilmoittaa 1 momentin kohdissa 3 ja 5 tarkoitettuja tietoja.

Kirjanpitovelvollisen, johon sovelletaan valtiovarainministeriön päätöstä arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (879/1995) on ilmoitettava lisäksi mainitun päätöksen 2 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdan mukaiset tiedot.

18 §

Taloudellista kehitystä kuvaavat liitetiedot

Liitetietona on esitettävä seuraavat taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut tilikaudelta ja neljältä lähinnä edelliseltä tilikaudelta, tai jos kirjanpitovelvollinen ei ole toiminut viittä täyttä tilikautta, toiminta-ajalta:

1) liikevaihto;

2) liikevoitto tai -tappio ja sen osuus liikevaihdosta;

3) voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja sekä sen osuus liikevaihdosta;

4) oman pääoman tuotto;

5) koko pääoman tuotto;

6) omavaraisuusaste; sekä

7) tuotto-kulu-suhde.

Kirjanpitovelvollisen, johon sovelletaan valtiovarainministeriön päätöstä arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (879/1995), on lisäksi ilmoitettava mainitun päätöksen 2 §:n 4 momentin mukaiset osakekohtaiset tunnusluvut tilikaudelta ja neljältä lähinnä edelliseltä tilikaudelta, tai jos kirjanpitovelvollinen ei ole toiminut viittä täyttä tilikautta, toiminta-ajalta.

Liikevaihdolla tarkoitetaan 1 momentissa 3 §:n 1 momentin mukaisen tuloslaskelma-kaavan erien 1, 2, 5, 6, 8 ja 9 yhteenlaskettua määrää sekä vastaavasti 2 momentin mukaisen tuloslaskelma-kaavan erään 6 merkittyä määrää.

19 §

Tuloveroja koskevat liitetiedot

Liitetietona on esitettävä:

1) kirjanpitolain 5 luvun 18 §:ssä tarkoitetut laskennalliset verovelat ja -saamiset, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole merkitty taseeseen;

2) tieto tuloverojen jakautumisesta varsinaisesta toiminnasta ja satunnaisista eristä johtuviin veroihin, jollei tätä jakoa esitetä tuloslaskelmassa; sekä

3) selostus arvonkorotusten mahdollisesta vaikutuksesta tuloverotukseen.

20 §

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia sekä johdannaisoppimuksia koskevat liitetiedot

Vakuuksista on esitettävä liitetietona

1) velat, joista kirjanpitovelvollinen on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavoin antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin taseen vastattavissa esitettävältä erältä;

2) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen vakuuksien yhteenlaskettu arvo mainitun kohdan mukaisesti eriteltyinä;

3) vakuuksista, jotka luottolaitos on muuten kuin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla antanut puolestaan, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltyinä;

4) vakuuksista, jotka kirjanpitovelvollinen on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen puolesta; sekä

5) yhteenlaskettu arvo kirjanpitovelvollisen antamista muista kuin 1—4 kohdassa tarkoi-

tetuista vakuuksista lajeittain eriteltyinä.

Vastuusitoumuksista ja vastuista on esitettävä liitetietoina

1) kirjanpitovelvollista koskevat eläkevas-
tuut;

2) leasing-vuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellismäärät eriteltyinä alkaneella ja siitä seuraavilla tilikausilla maksetta-
viin, samoin kuin näiden sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot;

3) kirjanpitovelvollisen antamat taseen ulkopuoliset sitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta 4 §:n mukaisesti eriteltyinä;

4) edellä 3 kohdassa tarkoitettut sitoumukset osakkuusyritysten puolesta;

5) muut 4 §:ssä tarkoitettut taseen ulkopuoliset sitoumukset eriteltyinä;

6) johdannaisoppimusten kohde-etuuksien yhteenlaskettu arvo, eriteltyinä sopimuslajeittain suojaaviin ja ei-suojaaviin, sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain 77 §:ssä tarkoitettu luotto-vasta-arvo, erikseen niiden sopimusten osalta, joissa vastapuolena on samaan konserniin kuuluva yritys; sekä

7) omaisuuden myymisestä asiakkaan lukuun syntyvien myyntisaamisten ja omaisuuden ostamisesta asiakkaan lukuun syntyvien ostovelkojen yhteenlasketut määrät.

Sen lisäksi mitä edellä tässä pykälässä säädetään, liitetietona on kirjanpitolain mukaisena siirtymäaikana ilmoitettava eläkevas-
tuuvajauksen kattamatta oleva määrä siltä osin kuin ei ole merkitty taseeseen velaksi.

21 §

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

Liitetietona on esitettävä henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana, ryhmit-
tään eriteltyinä.

Toimitusjohtajasta ja varatoimitusjohtajas-
ta, hallintoneuvoston jäsenistä sekä hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä sekä vastaaviin toimielimiin kuuluvista henkilöistä on ilmoitettava

1) tilikauden palkkojen ja palkkioiden, elä-
kekulujen ja muiden henkilösivukulujen yhteenlasketut määrät; osapalkkioiden määrä on ilmoitettava erikseen;

2) myönnettyjen rahalainojen yhteenlasket-
tu määrä ja pääasialliset korko- ja muut eh-
dot;

3) heidän hyväkseen myönnettyjen takaus-

ten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteenlaskettu määrä;

4) heitä koskevien eläkesitoumusten yhteenlaskettu määrä; sekä

5) yhteenlasketusta omistusosuudesta kirjanpitovelvollisen osakkeista tai osuuksista ja kirjanpitovelvollisen liikkeeseenlasketuista optio-oikeuksista ja vaihtovelkakirjalainoista sekä heidän yhteenlasketusta osuudestaan kirjanpitovelvollisen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä sekä ääniosuudesta, osakkeiden tai osuuksien määrästä ja osakkeiden tai osuuksien omistusosuudesta, jonka he voivat saada kirjanpitovelvollisen liikkeeseenlaskemien optio-oikeuksien tai vaihtovelkakirjojen nojalla.

Edellä 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetut tiedot on ilmoitettava myös mainittuihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneista henkilöistä.

22 §

Omistukset muissa yrityksissä

Liitetietona on esitettävä

1) kirjanpitovelvollisen omistamista yhteisöjen osakkeista ja jäsen- ja yhtiöosuuksista kunkin yhteisön nimi, kotipaikka, toimiala, omistusosuus kaikista osakkeista tai osuuksista, yhteenlaskettu kirjanpitoarvo sekä viimeksiläaditun tilinpäätöksen mukainen oma pääoma ja tilikauden voitto tai tappio; sekä

2) yrityksestä, jossa kirjanpitovelvollisella on rajoittamaton vastuu, 1 kohdassa tarkoitetut tiedot sekä tieto yritysmuodosta.

Jos 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut osakkeet tai osuudet kuuluvat vaihtuviin vastaaviin, niistä ei tarvitse antaa mainitussa kohdassa tarkoitettuja tietoja. Mainitussa kohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse antaa muustakaan yhteisöstä kuin tytäryhteisöstä ja kirjanpitolaissa tarkoitettua omistusyhteisyriydestä, jos yhteisön osakkeiden tai osuuksien yhteenlaskettu nimellisarvo ja kirjanpitoarvo ovat vähemmän kuin miljoona markkaa ja viisi prosenttia osakkeet tai osuudet omistavan yhtiön taseen tai konsernitaseen mukaisesta pääomasta. Rahoitustarkastus voi erityisistä syistä muissakin tapauksissa kirjanpitovelvollisen hakemuksesta määrääjäksi sallia, että 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut osakkeet ja osuudet kirjataan antamatta niistä mainitussa kohdassa tarkoitettuja tietoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse antaa sellaisista asunto- ja kiinteistöyhtiöistä, joita ei ole tytäryrityksinä yhdisteltävä konsernitilinpäätökseen.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu omistusosuuteen luetaan myös sellaisen henkilön omistukset, joka toimii omissa nimissään mutta kirjanpitovelvollisen lukuun.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tieto saadaan jättää esittämättä, jos

1) kirjanpitovelvolliselle tai omistuksen kohteena olevalle yritykselle aiheutuisi merkittävää haittaa tiedon esittämisestä ja poikkeamisen perusteet ilmoitetaan; tai

2) tieto on vähämerkityksellinen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tieto omasta pääomasta ja tilikauden voitosta tai tappiosta saadaan jättää esittämättä, jos:

1) yritys yhdistellään tytäri- tai osakkuusyriyksenä kirjanpitovelvollisen tai sen emoyrityksen konsernitilinpäätökseen; tai

2) kirjanpitovelvollisella on vähemmän kuin puolet yrityksen osakkeista tai osuuksista eikä yritys ole velvollinen ilmoittamaan tasettaan rekisteröitäväksi.

23 §

Muut liitetiedot

Liitetietona on esitettävä

1) kirjanpitovelvollisen harjoittaman notaariatitoiminnan laatu ja laajuus;

2) osuuspankin ja muun osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen maksamatta olevien osuusmaksujen määrä;

3) osuuspankin ja muun osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen irtisanotun osuuspääoman määrä sekä irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta; sekä

4) osuuspankin jäsenten lukumäärä.

24 §

Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat tiedot

Sen lisäksi, mitä edellä tässä luvussa säädetään, kotimaiseen ja siihen verrattavaan ulkomaiseen konserniin kuuluvan kirjanpitovelvollisen tuloslaskelman tai taseen liitetietona on ilmoitettava:

1) sen emoyrityksen nimi ja kotipaikka, jonka konserniin kuuluu eniten yrityksiä ja josta laaditaan konsernitilinpäätös;

2) sen emoyrityksen nimi ja kotipaikka, jonka konserniin kuuluu vähiten yrityksiä ja josta laaditaan konsernitilinpäätös;

3) tieto siitä, mistä on saatavissa jäljennös 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista tilinpäätöksistä;

4) muilta konserniyrityksiltä saadut korko- ja osinkotuotot ja niille suoritettut korkokulut; sekä:

5) saamiset muilta konserniyrityksiltä samoin kuin velat ja pääomallinat niille, taseerien mukaan eriteltyinä.

Jos konsernitilinpäätös on jätetty laatimatta kirjanpitolain 6 luvun 1 §:n 4 momentin nojalla, emoyrityksen tuloslaskelman tai taseen liitetietona on mainittava tästä poikkeuksesta sekä sen yrityksen nimi ja kotipaikka, jonka laatimaan konsernitilinpäätökseen emoyrityksen ja sen tytäryrityksen tilinpäätökset yhdistellään.

25 §

Liitetietojen esittämisjärjestys

Liitetiedot on esitettävä Rahoitustarkastuksen määräämässä järjestyksessä juoksevasti numeroituina. Kunkin liitetiedon kohdalla tai omina kohtinaan edellä mainittujen liitetietojen jälkeen on lisäksi esitettävä mahdolliset muut tiedot, jotka ovat tarpeen oikeiden ja riittävien tietojen saamiseksi kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

5 luku

Konsernitilinpäätös

26 §

Konsernituloslaskelma

Luottolaitoksen ja muun pääasiallisena toimintanaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahoituslaitoksen sekä luottolaitoksen omistusyhteisön konsernituloslaskelma laaditaan seuraavan kaavan mukaan:

1. Korkotuotot
2. Korkokulut

3. RAHOITUSKATE

4. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

5. Palkkiotuotot

6. Palkkiokulut

7. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

(a) Arvopaperikaupan nettotuotot

(b) Valuuttatoiminnan nettotuotot

8. Liiketoiminnan muut tuotot

9. Hallintokulut

(a) Henkilöstökulut

(aa) Palkat ja palkkiot

(ab) Henkilösivukulut

(aba) Eläkekulut

(abb) Muut henkilösivukulut

(b) Muut hallintokulut

10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

11. Liiketoiminnan muut kulut

12. Luotto- ja takaustappiot

13. Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset

14. Osuus pääomaosuusmenetelmällä

yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta

15. **LIKEVOITTO (-TAPPIO)**

16. Satunnaiset erät

(a) Satunnaiset tuotot

(b) Satunnaiset kulut

17. **VOITTO (TAPPIO) ENNEN**

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA

18. Tuloverot

(a) Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot

(b) Laskennallisen verovelan muutos

19. Muut välittömät verot

20. Vähemmistön osuus tilikauden voitosta

tai tappiosta

21. **TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)**

Sijoituspalveluyrityksen ja rahoituslaitoksen, joka harjoittaa pääasiallisena toimintanaan arvopaperikauppaa omaan lukuun ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua toimintaa, sekä sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön konsernituloslaskelma laaditaan seuraavan kaavan mukaan:

1. Palkkiotuotot

2. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

(a) Arvopaperikaupan nettotuotot

(b) Valuuttatoiminnan nettotuotot

3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

4. Korkotuotot
5. Liiketoiminnan muut tuotot
6. SIOITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT
7. Palkkiokulut
8. Korkokulut
9. Hallintokulut
  - (a) Henkilöstökulut
    - (aa) Palkat ja palkkiot
    - (ab) Henkilösivukulut
      - (aba) Eläkekulut
      - (abb) Muut henkilösivukulut
  - (b) Muut hallintokulut
10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
11. Liiketoiminnan muut kulut
12. Luotto- ja takaustappiot
13. Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalennukset
14. Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta
15. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
16. Satunnaiset erät
  - (a) Satunnaiset tuotot
  - (b) Satunnaiset kulut
17. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
18. Tuloverot
  - (a) Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot
  - (b) Laskennallisen verovelan muutos
19. Muut välittömät verot
20. Vähemmistön osuus tilikauden voitosta (tappiosta)
21. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Konsernituloslaskelmaan sovelletaan lisäksi, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään.

27 §

Konsernitase

Luottolaitoksen ja muun pääasiallisena toimintanaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahoituslaitoksen sekä luottolaitoksen omistusyhteisön konsernitase on laadittava seuraavan kaavan mukaisesti:

V a s t a a v a a

1. Käteiset varat
2. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset

- (a) Valtion velkasitoumukset
- (b) Muut
3. Saamiset luottolaitoksilta
  - (a) Vaadittaessa maksettavat
  - (b) Muut
4. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
5. Leasingkohteet
6. Saamistodistukset
  - (a) Julkisyhteisöiltä
  - (b) Muilta
7. Osakkeet ja osuudet
8. Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä
9. Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä
10. Aineettomat hyödykkeet
  - (a) Konserniliiketarvo
  - (b) Muut pitkävaikutteiset menot
11. Aineelliset hyödykkeet
  - (a) Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet
  - (b) Muut aineelliset hyödykkeet
12. Osakeantisaamiset/Sijoitusosuusantisaamiset/Kantarahastoantisaamiset
13. Omat osakkeet ja osuudet
14. Muut varat
15. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
16. Laskennalliset verosaamiset

V a s t a t t a v a a

A VIERAS PÄÄOMA

1. Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille
  - (a) Keskuspankeille
  - (b) Luottolaitoksille
    - (ba) Vaadittaessa maksettavat
    - (bb) Muut
2. Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
  - (a) Talletukset
    - (aa) Vaadittaessa maksettavat
    - (ab) Muut
  - (b) Muut velat
3. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
  - (a) Joukkovelkakirjalainat
  - (b) Muut
4. Muut velat
5. Siirtovelat ja saadut ennakot
6. Pakolliset varaukset
  - (a) Eläkevaraukset
  - (b) Verovaraukset
  - (c) Muut pakolliset varaukset
7. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
8. Laskennalliset verovelat
9. Konsernireservi
10. Vähemmistön osuus pääomasta

B OMA PÄÄOMA

11. Osakepääoma/Osuuspääoma/Peruspääoma
12. Sijoitusosuuspääoma/Kantarahasto/Lisäpääoma
13. Ylikurssirahasto
14. Arvonkorotusrahasto
15. Muut sidotut rahastot
  - (a) Vararahasto
  - (b) Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot
  - (c) Muut rahastot
16. Pääomalainat
17. Vapaat rahastot
  - (a) Omien osakkeiden tai osuuksien rahasto
  - (b) Muut rahastot
18. Edellisten tilikausien voitto (tappio)
19. Tilikauden voitto (tappio)

**T a s e e n u l k o p u o l i s e t
s i t o u m u k s e t**

1. Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset
  - (a) Takaukset ja pantit
  - (b) Muut
2. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset
  - (a) Arvopapereiden takaisinostositoumukset
  - (b) Muut

Sijoituspalveluyrityksen ja rahoituslaitoksen, joka harjoittaa pääasiallisena toimintanaan arvopaperikauppaa omaan lukuun ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua toimintaa, sekä sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön konsernitase on laadittava seuraavan kaavan mukaisesti:

V a s t a a v a a

1. Käteiset varat
2. Saamiset luottolaitoksilta
3. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
4. Saamistodistukset
  - (a) Julkisyhteisöiltä
  - (b) Muilta
5. Osakkeet ja osuudet
6. Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä
7. Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä
8. Aineettomat hyödykkeet

- (a) Konserniliikearvo
- (b) Muut pitkävaikutteiset menot
9. Aineelliset hyödykkeet
  - (a) Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet
  - (b) Muut aineelliset hyödykkeet
10. Osakeantisaamiset/Sijoitusosuusantisaamiset/Kantarahastoantisaamiset
11. Omat osakkeet ja osuudet
12. Muut varat
13. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
14. Laskennalliset verosaamiset

V a s t a t t a v a a**A VIERAS PÄÄOMA**

1. Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille
2. Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
3. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
  - (a) Joukkovelkakirjalainat
  - (b) Muut
4. Muut velat
5. Siirtovelat ja saadut ennakot
6. Pakolliset varaukset
  - (a) Eläkevaraukset
  - (b) Verovaraukset
  - (c) Muut pakolliset varaukset
7. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
8. Laskennalliset verovelat
9. Konsernireservi
10. Vähemmistön osuus pääomasta

B OMA PÄÄOMA

11. Osakepääoma
12. Ylikurssirahasto
13. Arvonkorotusrahasto
14. Muut sidotut rahastot
  - (a) Vararahasto
  - (b) Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot
  - (c) Muut rahastot
15. Pääomalainat
16. Vapaat rahastot
  - (a) Omien osakkeiden rahasto
  - (b) Muut rahastot
17. Edellisten tilikausien voitto (tappio)
18. Tilikauden voitto (tappio)

**T a s e e n u l k o p u o l i s e t
s i t o u m u k s e t**

1. Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset
  - (a) Takaukset ja pantit
  - (b) Muut
2. Asiakkaan hyväksi annetut

peruuttamattomat sitoumukset

- (a) Arvopapereiden takaisinostositoumukset
- (b) Muut

Konsernitaseeseen sovelletaan lisäksi, mitä 4 §:n 3—4 momentissa säädetään.

28 §

Konsernin toimintakertomuksessa ilmoitettavat tiedot

Emoyrityksen toimintakertomuksessa on ilmoitettava 11 ja 12 §:ssä tarkoitetut tiedot soveltuvin osin myös konsernista. Lisäksi on ilmoitettava määrä, joka konsernin vapaasta omasta pääomasta konserniin kuuluvien yritysten on yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan siirrettävä sidottuun omaan pääomaan.

Tytäryrityksen toimintakertomuksessa on ilmoitettava emoyrityksen nimi.

29 §

Yksittäisen yrityksen liitetietoja vastaavat liitetiedot

Konsernituloslaskelman tai konsernitaseen liitetietoina on ilmoitettava soveltuvin osin 14—24 §:ssä tarkoitetut tiedot konsernista. Korkotuottojen erittelyssä on erikseen ilmoitettava niihin sisältyvä leasingvuokrien ja leasing-kohteiden suunnitelman mukaisten poistojen erotus (leasing-kate).

Konsernituloslaskelman ja konsernitaseen liitetietojen esittämiseen sovelletaan, mitä 25 §:ssä säädetään.

30 §

Laatimista koskevat tiedot

Konsernituloslaskelman ja -taseen liitetietona on esitettävä

1) konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet;

2) selostus konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja -menetelmissä tapahtuneista muutoksista sekä muutosten vaikutus konsernin toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan;

3) perustelu sille, jos konsernitilinpäätöksen yhdistellyn osakkuusyrittäksen tilinpäätöksessä on noudatettu konsernin arvostus-

ja jaksotusperiaatteista poikkeavia periaatteita;

4) selostus sellaisista muutoksista konsernin rakenteessa, jotka merkittävällä tavalla vaikuttavat konsernitilinpäätöksen vertailukelpoisuuteen edelliseltä tilikaudelta laaditun konsernitilinpäätöksen kanssa;

5) periaatteet, joita noudattaen ulkomaisen tytäryrityksen tai osakkuusyrittäksen tilinpäätöserät on muutettu Suomen rahaksi ja tieto siitä, miten tällaisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät muuntoerot on käsitelty konsernituloslaskelmassa ja konsernitaseessa;

6) keskinäisen omistuksen eliminoinnissa syntyvän eliminointieron kirjaamista koskevat periaatteet sekä konserniliikkeen poistoperiaatteet samoin kuin perusteltu selvitys, jos konserniliikkeen poistoaika on pitempi kuin viisi vuotta; sekä

7) tieto luottolaitostoinnista annetun lain 39 §:n 3 momentissa tarkoitetusta Raahoitustarkastuksen myöntämästä poikkeusluvasta.

31 §

Tytär- ja osakkuusyrittäksiä koskevat liitetiedot

Konsernituloslaskelman ja konsernitaseen liitetietoina on esitettävä:

1) konsernitilinpäätökseen yhdistellystä tytäryrittäksestä nimi, kotipaikka sekä konserniyritysten ja omissa nimissään mutta konserniyrittästen lukuun toimivien henkilöiden omistusosuus tässä yritysessä;

2) konsernitilinpäätökseen yhdistelemättömän tytäryrittäksen, lukuunottamatta asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä, tuloslaskelma ja tase tai niiden tiivistelmä;

3) edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot konsernitilinpäätökseen yhdistellystä osakkuusyrittäksestä ja tieto käytetystä yhdistelymenetelmästä;

4) edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot konsernitilinpäätökseen yhdistelemättömästä osakkuusyrittäksestä sekä tämän osakkuusyrittäksen oman pääoman määrä ja tilikauden voitto tai tappio viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä;

5) kirjanpitolain 6 luvun 9 §:n mukaisella tavalla konsernitilinpäätökseen yhdistellystä tytäryrittäksestä nimi ja kotipaikka sekä tieto yhdistelyn vaikutuksesta kuhunkin oman pääoman erään;

6) selostus siitä, mihin yhteinen vaikutusvalta perustuu, jos osakkuusyrityksen tilinpäätös on yhdistelty konsernitilinpäätökseen kirjanpitolain 6 luvun 15 §:n mukaisesti;

7) jos tytäryritys on yhdistelty konsernitilinpäätökseen ennen emoyrityksen tilikautta päättyneeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen perusteella, selostus tytäryrityksen toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan vaikuttaneista olennaisista tapahtumista, jotka ovat sattuneet tytäryrityksen ja emoyrityksen tilikausien päättymisen välisenä aikana; sekä

8) riittävät tiedot sellaisen konsernitilinpäätökseen yhdistellyn yrityksen, joka ei ole luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys, ja muiden samaan konserniin kuuluvien yritysten suhteiden arvioimiseksi.

Edellä 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuun omaan pääomaan luetaan myös tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä.

32 §

Muut liitetiedot

Edellä 29—31 §:ssä säädettyjen lisäksi konsernituloslaskelman ja konsernitaseen liitetietona on esitettävä:

1) erittely konserniliikkeen poistosta ja konsernireservin vähennyksestä, jos ne on yhdistetty konsernituloslaskelmassa;

2) erittely konserniliikkeen vastavälikkeistä ja konsernireservistä, jos ne on vähennetty toisistaan konsernitaseessa;

3) laskennallisten verovelkojen ja niiden muutosten erittely tilinpäätössiirtoihin perustuviin, yhdistelytoimenpiteisiin perustuviin ja konserniyritysten omiin taseisiin perustuviin, jos nämä on esitetty yhdistettynä konsernituloslaskelmassa ja konsernitaseessa;

4) osakkuusyrityksistä johtuva konserniliikkeen vastavälikkeiden ja konsernireservi; sekä

5) henkilöstön keskimääräinen luku yhteisyrityksissä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen kirjanpitolain 6 luvun 15 §:ssä säädettyllä tavalla.

33 §

Poikkeukset konsernin liitetietojen esittämisestä

Edellä 31 §:ssä tarkoitettujen tietojen saadaan jättää ilmoittamatta, jos tytär- tai osak-

kuusyritys saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen ilman Rahoitustarkastuksen lupaa niin kuin luottolaitostoiminnasta annetun lain 39 §:n 3 momentissa säädetään. Tällöin on kuitenkin ilmoitettava yhdistelemättä jätettyjen tytäryritysten lukumäärä ja niiden taseiden loppusummien yhteenlaskettu määrä, eriteltyinä asunto- ja kiinteistöyhteisöihin ja muihin.

6 luku

Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt

34 §

Tase-erittelyt

Tase-erittelyissä on yksityiskohtaisesti ryhmittäin luetteloitava kirjanpitovelvollisen taseeseen tilikauden päättyessä merkityt:

- 1) aineelliset ja aineettomat hyödykkeet;
- 2) vaihtuviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit;
- 3) pysyviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit;
- 4) muut saamiset;
- 5) velat; sekä
- 6) pakolliset varaukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tase-erittelyjen saadaan laatia vaihtoehtoisesti siten, että ne sisältävät ainoastaan lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana.

35 §

Liitetietojen erittelyt

Ne 20 §:ssä tarkoitettujen liitetietojen, jotka kirjanpitovelvollinen on esittänyt tilinpäätöksessään erittelemättä, on luetteloitava ryhmittäin. Muutoksista tulee pitää luetteloa tai erillistä kirjanpitoa tilikauden aikana, jos tiedot eivät ilmene pääkirjanpidosta.

36 §

Laatiminen koneelliselle tietovälineelle

Tase-erittelyt ja liitetietoerittelyt saadaan laatia koneelliselle tietovälineelle tarvittaessa selväkieliseen muotoon saatettavalla tavalla

sen mukaan kuin kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä säädetään.

37 §

Varmentaminen

Edellä 34 ja 35 §:ssä tarkoitetut erittelyt on päivättävä ja laatijoiden on ne allekirjoitettava. Koneelliselle tietovälineelle laadittu erittely varmennetaan laatijan ja tekohetken ilmaisevalla tunnuksella.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1997

Ministeri *Jouni Backman*

38 §

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

Rahoitustarkastuksen luvalla saadaan vuodelta 1988 laadittavassa tilinpäätöksessä noudattaa ennen tämän päätöksen voimaantuloa voimassaolleita määräyksiä. Vuodelta 1998 laadittavassa tilinpäätöksessä esitettävät edellistä tilikautta koskevat vertailutiedot saadaan esittää tästä päätöksestä poiketen, edellyttäen että poikkeusten vaikutus tilinpäätösten vertailtavuuteen käy ilmi tilinpäätöksestä.

Hallitusneuvos Erkki Sarsa